

వీడుకల కివకిదనుంటూ ప్రేమకలాపాలు మొదలై నవి అంటే తెలవారించడమే. నీలింగ పానకీ ప్రకృతికు సుదృఢమన్న బెత్తెడు స్థలములో నుంచి పానీ రెక్క మడకు వచ్చాయి. మొనిచుక ఎటు గెంతితే అటు గెంతుతుంది అడు ఏచుక. ఒక దానిని విడిచి మరియొకటి వేరుగ వుండటం తను (వద్దివి) ఎన్నడూ చూడలేదు. ముక్కటగా పున్న శ్రీ పురుష జంటను చూచినప్పుడు చిలుక. గొలింక అవి అనక (ప్రాద్దులేవి వాటిలో పోలేవు కంటె) ఎన్నడూ కలిసికట్టుగా వుండే ఏచుక జంటతో పోల్చితే భాగుంటుందేమో!

వడకుమిద ఏచుకల గూడునుండి వడిన గడ్డి సరకంను దులిపి వద్దివి ముండు వాకిలివగ్గరికి వచ్చింది. గోడవంక నోటితో మిడితను కరచుకొని మిద్దిచూచుకు దగ్గరనున్న జానుకొమ్మ మీదినుంచి 'గుబుక్ - గుబుక్' మని చూస్తూవుంది. ఎవ్వరూ దానిని చూడటం లేదని విధారణ చేసుకొని చూరు లొకి మారింది. వెంటనే కిసికిన్ మని దానిని లలు (రెండు) చేసేదృవి వినిపించింది.

మెల్లక విట్టార్చింది వద్దివి. ప్రొద్దుమొదలు ప్రొద్దుకుంకే వరకు గోడవంకల జంట ఎడతెరపి లేకుండా అలా ఏదో ఒకటి తెచ్చి వాటికి అంది స్తూనే వుంటాయి. ఊరంత నోడుతెరచి అవి మ్రొంగుతూనే వుంటాయి. అప్రయత్నంగా వద్దివి దృష్టి ప్రహారీగోడ ప్రక్కగానున్న వివ్వచెట్టు మీదకు పోయింది. చిటారు కొమ్మలలో వున్న గూడులో గ్రద్దకూర్చునివుంది. దానిపైన అంఠరికంలో మరి యొక గ్రద్ద ఎగురుతూ వుంది.

ఎదిగంటలవే యిల్లంత వికృష్టంగా వుంది. పిల్లలు కాలికి. బిడులకు నెక్కారు. వద్దివి దియ్యంలోని మట్టి బెడలను - వద్ద గింటలను వేలేస్తూ ఏదో సినిమాలో (పుణ్యవతిలో) 'దియ్యంలో దాన్లు పోయింది - పాలలో నీళ్లు కలవండి కాని పాలలో నీళ్లు పోయింది పానం వస్తుందిరా' అంటూ ఓ త్రాగుదోతు ఆ మాటలు గుర్తుకు రాగా తనలో తానే నవ్వుకుంది.

ప్రొద్దుట వలసారపు ఎంగిలి గిన్నెలు కడుగుతూ వుంది ఏవి పిల్ల. పెరడులో వున్న వేవచ్చెట్టు మీద నుండి అలవాటుగా దిగింది కాకి. నైజాలో దాదాపు దానంకేవున్న కాకిపిల్ల నోటికి ఏదో పుల్లిసాను ముక్కలు కొరుస్తూనే వుంది. పక్షిలప్పిటిలో రెక్కలువచ్చి ఎగిరేకొట్టి వచ్చినా యింకా పిల్లలకు తిండి అందిస్తుంది కాకి కాబోలు అని తలచింది

"ఏమిలో యీనాడు వజ్రలమిడకు పోయింది మనసు" అమెకు మూడువందల మైళ్ళదూరంలో వున్న తర్ల జ్ఞానకాలను దూరం చేసుకోటానికి మనస్సును మర్మవెల్లినా వారి జ్ఞానకాల అమెను క్షణంకూడ వదలకులేదు. తనమీ వయస్సులోపుచ్చ వనయవతికాదు. తల నెరుపు. చెంపలమిడకు వచ్చింది. వచ్చెమిడి సంకల్పరాల నివాహావీరిం అతి త్వరగా గడచిపోయింది. కాని చాచలేవి ఈ నెల ఎంతో కష్టంగా నడచింది. చాచ అక్కడ ఒంటరిగావుంటూ బ్రాసినతేట మదిలో మెదలు తూంది. పలుమాళ్ల 'నేనెవరికి కావాలి' అని తనను

నేనెవరికికావాలి

బట్టారెడ్డి సూర్యకుమారి

కానె ప్రశ్నించుకొంటుంది. 'అమె గడివనజీవితం' అనే పుస్తకాన్ని వునరాలోచన చేసుకోసాగింది వద్దివి.

'స్విట్ టీనేకలో' బి. యస్సీ. అనర్కు చదువు తున్న కమలాకరీతో అతి మామూలుగా వివాహం జరిగింది వద్దివికి. తల్లిగా ప్రమాదవన వచ్చింది. కమలాకరీకు మూడు బహుమతులుగా ఇద్దరు కుమారులను, ఒకకుమార్తెను అమె యిచ్చినట్లు గవర్నమెంటువారు అతనికి గజ్జెట్ అవినయంగా ప్రమాదవన యిచ్చారు. తగవానుని చల్లనిమాపులా వారి సంసార నోక హాయిగా గడిచిపోతూ వుంది. వద్దివి విడిచి అతను ఒక్క రోజుకూడా వుండ లేడు. కాస్త కనుమరుగై వేదాలు 'ఎద్దూ' అని ఏరిచేచారు. ఏమిటండి క్రొత్తపెళ్ళి కొడుకులా.

అని నవ్వేది. "క్రాంతిపెళ్ళికొడుకేనా పెళ్ళాన్ని కలువరిం చేసి క్రొత్తలో ప్రేమకంటే కొరిక ఎక్కువగా వుండేది. చాను పోను కారీరకంగా కంటే మానసిక బందమే ఎక్కువవుతుంది. అత్యంత శ్రమతి కను మరుగైతే వహించలేడు" మగవాడు అంటూ చార్యను దగ్గరకు తీసుకొనేవారు. పిల్లలు పిలుస్తున్నారనో వస్తున్నారనో. చారి బందంలోనుండి తప్పుకొనేది సుతారంగా. వద్దివిని వనలుతు సీలో భార్యకన్న తల్లిమనస్సు ఎక్కువ. మనవాళ్ళవి చూచి కుక్కకొనే క్షణాలు కూడ లేకపోలేదు." అనేవాడు. పిల్లలు ఎసివాళ్ళుగా వున్నప్పుడు కిక్కురుమన కూడదు (రాత్రిళ్ళు) దిగి తొగిరిని వదులుచేసి, 'వాడిని చూచి రా' చి త్తం బయట టక్తి

దేవుని మీద ఆలాటి భక్తియే ప్రతి దేవుడు కోరడము ముద్దుడుకొని పదిలేవాడు.

మరలా ఆమె తిరిగి వచ్చేటప్పటికి "కోరిక" కంటికి ఏమోగాని గాఢంగా ప్రేమలో మునిగిపోయే వాడు, మొలక ప్రక్కలోచేరి పరుండేది.

పిల్లలు పెద్దవారై నారు. ఒక్కొక్క పంచవర్షం గడిచే కొలది వారు తల్లికి దూరం కాసాగాడు. పెద్ద వాళ్ళిద్దరు దూరం అయినది ఆమె గ్రహించలేదు. మూడవ వాడి తర్వాత ఉంటే వాళ్ళులేదు. వాడుగోళ్ళ వరకూ. తల్లి వంక దిగవీడంటి బడిలో వేయగానే దూరం కాసాగాడు. అది పశుశాపే అయిన తల్లి మనస్సు చివుక్కుమంది. క్రొత్తలో బడి నుంచి రాగానే తల్లి ఒడిలో దూరేవాడు తర్వాత యింటికి రాగానే అమ్మ యింట్లో వుండో లేదోనని చూసేవాడు. ఇప్పుడు పున్నా ఒకటే లేకున్నా ఒకటేలా వుంది. వాళ్ళ అవసరాలు తీరలే దాయి. అవంగతి తల్లి ముందు ఎప్పుడైనా ఎత్తికే వారిని వ్యతంతంగా బ్రతకవి. ఎక్కువ ముద్దు చేయించుకోవటం కూడ యింట్లం వుండదు కొందరికి. ఎప్పటికైనా గూటినుంచి ఎగిరిపోయే వాళ్ళే. చివరికి మిగిలేది (ఈ గూటిలో) మనిద్దరమే" వారు అనిపిస్తే విజం: విజం: అని తల తింది నవ్వింది.

కమలాకరానికి తెలంగాణాలో ఒక మాట

మాంకి బదిలీ అయింది. కటుంబము యావత్తు తరలిపోవటానికి పిల్లల తదువులు అడ్డుతగిలాయి. నవ్వింది పిల్లల చెంతనే వుండిపోవలసి వచ్చింది. పిల్లలను హాస్టల్లో చేరిస్తే నే నది అని కమలాకరం అన్నాడు.

తిండికి యిబ్బంది పడతారనే సాకుతో వారిని వదలి వుండలేక పిల్లల దగ్గరే వుండిపోయింది. "ఈకాలం పిల్లలు ఉద్దండులు. హాస్టల్లోకూడ వుండి పోగలదు. నీలిని నీళ్ళిచ్చేదాకా నీళ్ళయినా త్రాగుదా మనే ర్యావకూడ వుండదు వారికి. క్రొత్తవూలో యేమి యిబ్బంది వడిపోతున్నారో" వారిమీద మమకారం మనస్సుకా యిండిపోయింది. ఇక ఒక్క నిమిషం కూడ వుండలేకపోయింది. కావలసిన యేర్పాట్లన్నీ గణనిజ చేసేసింది.

పిల్లలను ఇంటిని అమ్మకు అప్పజెప్పింది. తను వస్తున్నట్లు తల్లికు తెలిగ్రంయిచ్చి బయలుదేరింది. క్రొత్తలో ఆడవాళ్ళ పెట్టెలో వా గ్రాత్ర గా కూర్చుంది పవ్వింది. ఎదురువీడ్తో ఒక వయసున్న శ్రీ ఆమె కూతురు కాదేలువున్నాడు. ముసలామెకు. నవ్వింది మాట మాట కలిసింది. ముసలామె నంజా వణ ప్రారంభించింది. తదువుకొనే పిల్లలను మీ అమ్మదగ్గర వదలి మీ వారి దగ్గరకు పోతున్నా వస్తుమాట... తల్లి: మాంచి ననిచేస్తున్నావు. ఇది నా కూతురు. దీని

మొగుడికి మంచి అప్పీరరు దివ్యోగామే అయింది. అది అటవీ ప్రాంతం అని నేనిమాయి. కబ్బులు అద్దెకిచ్చే వున్నకాలు లేవని పల్లెటూరు నాకు నది పడదు అంటూ వుట్టేందో వుండి పో యింది. తండ్రి మహారాజు పల్లెటూరు చాలా వుందిలే: అమ్మా: మొగుడి దగ్గర నుండి బాగా దబ్బు తెప్పించుకుంటూ జిల్లావుంది. ఎప్పుడో వెళ్లవలసి దొరికినప్పుడు వచ్చిపోతూ వుండేవాడు. అయిన మహారాజు ఒంటరిగా ఎన్నాళ్ళుంటాడు: చెప్పే ఆడది. చూసే ఆడది లేకుంటే యేమవుతుంది: అంటి..... మొలక పరాణ ఆడవాళ్ళు తర్వాత త్రాగుతు యిక మూడోది తప్పని పరిగ దానంతడ అదే అలవాటై నది యేమిటి. లంకం:..... యిప్పుడు నేక దాకా (గొంతుపట్టుకొని అభినయించింది) ఏదో కేసులో యింట్లోని పోయాడు. తర్వాతానికే ముప్పు వచ్చేలా వుంది. మగవాడు వాగునడిచాడేనా అడదే: కారణం: అని గ్రుక్క. త్రిప్పు కొంది ముసలామె.

"అలా అంటే బుచ్చిబాయిగారి విమలకి కోపం వస్తుంది" అని ఆమె కూతురు అంది.

"ఇదో యిదిహా ఏదీ" ముసలామె.

నవ్వింది నవ్వుకుంటూ "ఇలాంటి ప్రవోదాలకి లొంగి పయస్సుకాదు వాడిది" అనుకొంది.

కమలాకరం స్వీక్ అప్పీర. ఏ ప్రవోదాలకి లొంగి రకముకాదు. తెలంగాణాలో కొన్ని పల్లెటూర్లు యింకా "దేకోముఖ్" ల నిరసాలవలో వున్నాయని చెప్పవచ్చు. ఆ ఊరి రైతుని ఒక కేసులో జక్ చేశాడు. కమలాకర, ఆ రైతు యొక్క యజమాని అతని తరఫున వచ్చి "నేను చలానా" ఇతని మీద వున్న కేసుని రద్దు చేయాలి" అన్నాడు.

"నియలేడు" అన్నాడు కమలాకర. చచ్చిన తన తలపూసి వెళ్ళిపోయాడు. వే దాంతి అజనవ్యుకొన్నాడు కమలాకరం

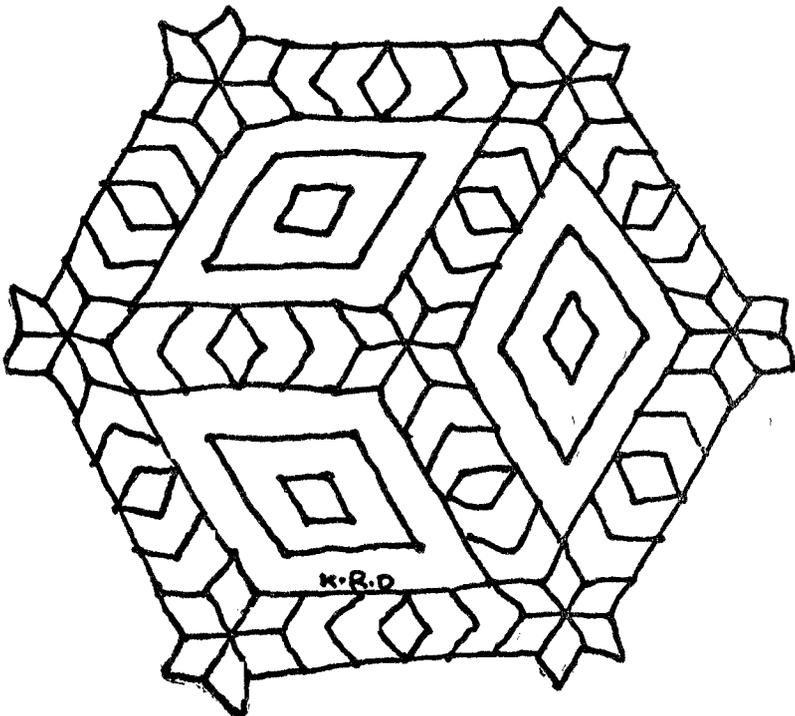
మర్నాడు దాని మఝి అప్పలా "మినిసో" దిగింది మన్నగ కొప్పు దువ్వి వెండి సొమ్ము: చిరుకణ్ణం చేస్తూవుండే చివుడవట్టుకొని పదిలే దిగింది.

నిద్రపట్టని కమలాకరం వేకువనే లేచి అప్పీన పైల్లు చూస్తున్నాడు. ఒడకగిది తుడుస్తున్న పానినిమఝి కెప్పుమంటూ కేకవేసింది.

ఏ విషయమో కరచివుంటుందని ఒక్కవరుగు: అప్పీరు గదిక నుండి వచ్చాడు. అతను చుట్టూ రకు రాగానే పొలికేలు వెట్టుకుంటూ ఇంటి లదటికి పరుగున వెళ్ళింది. ఏమీ దోరమని అతన దానివెనకాలే వెళ్ళాడు దానిఅరుపులకు చిట్టు: క్కంనుంచి జనంవచ్చి పోగయ్యారు. అదేమిట అరచి చెప్పుతుంది. "అదోర అద్విండు (వచ్చాడు చుట్టే నిండు ...

అప్పీన అయిన కమలాకరానికి అర్థం చేసుకోవటానికి ఎంతోసేపు పట్టలేదు. "రామకంఠా" అని తలపట్టుకొని కూర్చుండిపోయాడు. అడిగి దొర (యజమాని) ఎత్తుగడ అది. తనకు "రేపింగ్" కేసులో యిరికిందాడు. సాక్ష్యానికి కొడవలేదు.

సంక్రాంతి ముగ్గు

పాతివ్రత్యం - పూర్వాపరాలు

— శ్రీమతి జి. యస్. కె. రావ్

త్రోర తలగా, యుగ యుగాలుగా, జగ జగలం ఎనివలంక, సోల్యానికి వేరు పొందింది మన భారతదేశం. పాతివ్రత్యాన్ని పరమవళంగా భావించి, పతివ్రతల పరవంకోనే మునిగిపోయింది మన భారత మహిళాలోకం నేటిదాకా కూడ. అంతే కాదు మన సంస్కృతిని, మన దేశాన్ని, మన (హిందూ) మతాన్ని ఉత్కృష్టంగా భావించే దారి మంది పురుషులుకూడ పాతివ్రత్యానికి పరాకాష్ఠ భారతదేశమేనని, సోల్యానికి, నాద్యమత్యానికి భారతదేశమేనని పునిగిపోతూ ఉపవ్యాసాలు దిండు తుంటారు. అంతేకాదు అనలు పాతివ్రత్యం, సోల్యాం, నీతి ప్రవంపంకో ఇంకే దేశాలకు ముఖ్యంగా పాశ్చాత్యులకు లేవని, అది ఒక్క మన సామ్రేణిని పొంగిపోతుంటారు.

కాని నిజం అది కానేకాదు. మానవ పదిత్ర మొదటి మంది పరిశీలించి చూస్తే, వివిధ ప్రాంతాలలో ప్రజలు, విధిన్న సంస్కృతి సాంప్రదాయాలకు లోనై నాకూడా కుడి ఎడమగా ఒకే అభ్యుదయ పథాన సాగిపోతున్నారని తెలుస్తుంది. కనుక పాతివ్రత్యం పరాకాష్ఠ నొందినరోజుల్లో మనవలనే ఇతర ప్రాంతాల ప్రజలకూడా పాతివ్రత్యానికి, సోల్యానికి బహుళప్రసాదావ్యత విద్యారనేది కావలసి లేని విషయం.

ఏ రోజులో నడుచు ఆనాటి అవారాల, సాంప్రదాయాల వ్యాప్తికి, వాటి పటిష్ఠతకు సాహిత్యాన్ని పునఃమోగించుకోవటం ప ర్య సా దా రణ మొన విషయం. అలానే పాతివ్రత్యయుగాల్లో పతి వ్రతల సాహిత్యం అభివృద్ధిచొందింది. అలా చెందటంలో

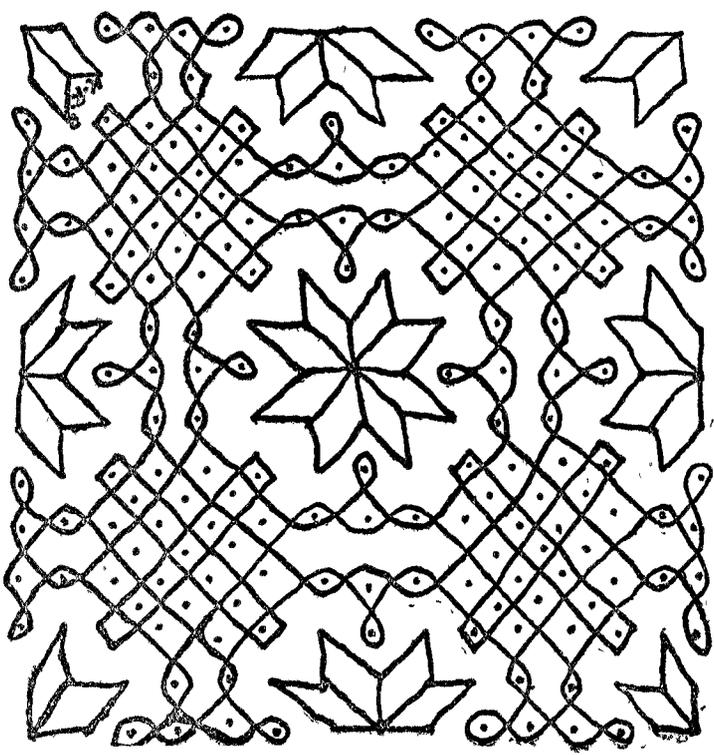
భావోన్మతి, మేలోకక్తి, వాగవికర ఉత్పన్నతీలో సున్న ముదేశంకో ఆ సాహిత్యం భాగా అభివృద్ధి చెందింది.

ఎక్కడయితే, ఆదార సాంప్రదాయాలు భాగా అమలు జరుగుతాయో; అక్కడ కో న్నా కృతరుచుక మూడ విశ్వాసాలు జ హా కం గా నాటుకపోతాయి. అలానే అనాటిసాహిత్య పటిష్ఠత రాసురాసు మూడవిశ్వాసంగా మనసమాజంలో మిగిలిపోయింది. దాన్ని మరచిపోలేక మనం, మనకు పూర్వం దాలాగొన్నస్తీతి పుండేవని అనుకుంటున్నాం, అలానే ఆదార సాంప్రదాయాల అనాడు అంతగా అభివృద్ధి చెందని ప్రాంతాల కాలాను గుణంగామారి, అభివృద్ధిపథంలో పాత భావాలను పదలాయి. కాని మనం పాతదాటలను విడిపలేక, కొర్రదాటలను అసహ్యించు కుంటున్నాం. అంతేకాని పాతివ్రత్యం, సోల్యాం, నీతి మన ఒక్కళ్ళ సామ్రేణి కాదు, పైగా మనదేశంకో కూడ పాతివ్రత్యం కాలానుగుణంగా పరిణామం చెందింది.

అనలు పాతివ్రత్యం అనేమాట ఎప్పుడు వుట్టిందో ఇదమిద్దంగా చెప్పటం కష్టం. వేద కాలంలో సాతివ్రత్యపు జాడలు కానరావు. పైగా వేదకాలపు మొదటిరోజుల్లో మూర్ఖస్వయంవం దేడి. కనుక పాతివ్రత్యం, శ్రీ స్వారంత్రియం మొదలగు పమస్యం ప్రవక్తి లేదు. తరువాత ఉపనిషత్ కాలంలో ఈజాడలు కనిపిస్తాయి.

కావీర్యాలావుగుడ ప్రవంపంకోవి భాగ పరికోరక గ్రంథాలను ఆదారంగా "దేవాలయాల మీద బూతుపోమ్మలెండును;" "పెళ్ళి దాని పుట్టి పూర్వోత్తరాల" అనే పుస్తకాలు రాశారు. వాటిలో ప్రవంపంకోవి వివిధ ప్రాంతాలలో వ్యేచ్ఛాప్రణయం సాగించని, మనదేశంకో కూడా ఆ పద్ధతి భాగా సాగించని వివరించారు. కాని ఆ పద్ధతి ఏరోజుల్లో సాగిందో వికవంగా వివరించలేదు. నే ననుకోవటం వేదకాలపు మొదటిరోజుల్లో సాగిన

సంక్రాంతి ముగ్గులు

కీటి పూరంతా విడుకవలనులే వలకుతారు.....
పరిస్థితి యిలావున్నప్పుడు పొడగి క్రితలా ..
వెడలెలావున్న ఎడ్లబండినుండి ప్లాటికే బుట్ట పట్టు
కోవి దిగింది పద్మిని. పద్మినిని ఎదుర్కొను
పోసు సిగవి సిందింది క మ లా క రా వి కి.
అచేరనుదే వున్న భ ర్ర చెంక చేరింది. ఆమె
గుండెల్లో ముఖం దాచుకొన్నాడు. పద్మినికి అంతా
విలివిస్తూ "పన్ను పమ్మూ తావా" అన్నట్లు చూశారు.
అతని తంను నిమురుతూ పున్నదల్లా ఆగి సుదుట
టుందింది.

"మన దేశము మారదా;" భాదగా అచ్చారు,
"మనదేశమేకాదు, ఏ దేశమూ మారదు మంది.
చెడు, నీకటి వెలుగుల్లా ఎప్పుడూ పుంటాయి.
తర్రమ వోదార్పి గృహ కృత్యాలలో మునిగి
పోయిన పద్మినికి తనెవరికి కావాలో తెలిసికొంది.
(కమలాకంఠ తేనుకో నుండి తప్పకోవానికి
తను ఐకే చేసిన వైలు ఆ 'దార' ఎదుట చించి
వేళాది వేరే వెప్పవవరం లేవనుకుంటాను

★